ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ԵՄ՝
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐ
Ռ. ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«14» 12 2020թ.

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ԲՓ 000120

Ձեռնարկողը՝ ***«Հայնախագիծ» ԲԲԸ***
ք. Երևան, Չարենցի 1

Գործունեությունը՝ ***«Արմավիր-5» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթերի (ՄՄՀՏՊՓ) շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման հաշվետվություն***
Արմավիրի մարզ

«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի տնօրենի պաշտոնակատար՝ Ա. Թարզյան

Առդիր՝ 8 թերթ

ՊԵՏԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՎՐԱ ԱԶԴԵՑՈՒԹՅԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

թիվ ԲՓ 000120

<14> 12 2020թ.

Արմավիրի մարզի «Արմավիր-5» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթերի (ՄՄՀՏՊՓ) շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման հաշվետվություն

Ձեռնարկող՝	«Հայնախագիծ» ԲԲԸ
Ներկայացված նյութեր՝	ՄՄՀՏՊՓ նախագծեր, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման /ՇՄԱՌԳ/ հաշվետվություն
Փաստաթղթի տեսակը՝	Հիմնադրութային փաստաթուղթ
Իրականացման վայրը՝	Արմավիրի մարզի «Արմավիր-5» միկրոռեգիոնում ընդգրկված 7 գյուղական համայնքներ

Ներածական մաս. Համաձայն «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի, 1-ին մասի՝ «Արմավիր-5» ՄՄՀՏՊ փաստաթուղթը հանդիսանում է քաղաքաշինության բնագավառին վերաբերող հիմնադրութային փաստաթուղթ:

«Արմավիր-5» ՄՄՀՏՊ փաստաթղթերի նախագծերը ներառում են՝ Արազափ, Արտաշար, Եղեգնուտ, Երախահուն, Զարթոնք, Մարգարա, Վարդանաշեն (ընդամենը 7) գյուղական համայնքները:

«Արմավիր-5» ՄՄՀՏՊՓ նախագիծն ընդգրկում է 8935,99 հա մակերեսով տարածք, որտեղ բնակչության թիվը ներկայումս կազմում է 12955 մարդ:

ՄՄՀՏՊՓ նախագծի հիմնական նպատակն է՝ միկրոռեգիոնում ներառված համայնքների տարածքներում տարածական պլանավորման միջոցով բարենպաստ կենսամիջավայրի ձևավորումը, կայուն զարգացման համար անհրաժեշտ նախադրյալների ստեղծումը, ինչպես նաև համայնքների սոցիալ-տնտեսական զարգացմանը և շրջակա միջավայրի և պատմամշակութային արժեքների պահպանմանն ուղղված միջոցառումների մշակումը: Սույն փաստաթղթի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման վերլուծությունները կատարվել են նախագծի դրույթներին համապատասխան, հաշվի առնելով ծրագրում ներառված համայնքների 2017-2021 թթ. զարգացման ծրագրերը: Ծրագրում ընդգրկված գյուղական համայնքների տարածքային քաղաքաշինական խնդիրների լուծման և շրջակա միջավայրի պահպանության արդյունավետ կազմակերպման համար փաստաթղթում համալիր կերպով գնահատվել են գոյություն ունեցող իրավիճակը և առկա բնապահպանական խնդիրները և ընտրվել են զարգացման այնպիսի սկզբունքներ, որոնք թույլ կտան ներդաշնակորեն լուծել սոցիալական, տնտեսական և բնապահպանական խնդիրները:

Նկարագրական մաս. Միկրոռեգիոնը գտնվում է Արարատյան դաշտավայրի հյուսիս-արևմտյան մասում: Գեոմորֆոլոգիական տեսակետից իրենից ներկայացնում է նախալեռնա-թեքվածքային, թույլ ալիքաձև հարթավայր, որին բնորոշ է հարթ, հյուսիս-արևելքից դեպի հարավ-արևմուտք հավասարաչափ թեքվածությամբ ռելիեֆը: Միկրոռեգիոնի տարածքում տարածված են մինչև 40մ հզորությամբ չորրորդական

հասակի ալյուվիալ-պրոլյուվիալ նստվածքները, որոնց տակ բազալտային լավաներն ու տուֆաավազներն են՝ կավավազների, ավազների, կոպճա-մանրախճային նստվածքներով:

Տարածաշրջանի հիմնական ջրային զարկերակը հանդիսանում են Արաքս և Ախուրյան սահմանային գետերը: «Արմավիր-5»միկրոռեգիոնում ներառված գյուղական համայքները գտնվում են Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածքում և ընդգրկում են Ախուրյանի գետավազանը: Տարածքում հանդիպող գրունտային ջրերը պատկանում են ալյուվիալ-դելյուվիալ, պրոլյուվիալ նստվածքներին և սնվում են մակերևույթային հոսքի, մթնոլորտային տեղումների, ենթահունային ջրերի և արտեզյան հորատանցքերի արտանետման ջրերից: Դրանք տարածքում հիմնականում հանդիպում են 6-7մ խորության վրա, իսկ տեղ-տեղ՝ մինչև խորությունը հասնում է 5-5.5մ: Նկարագրվող տարածաշրջանում երկրաշարժերի հնարավոր ուժգնությունը կազմում է 9 բալ և ավելի:

Ներկա իրավիճակում բնակչության հիմնական զբաղմունքն է՝ բուսաբուծությունը, այգեգործությունը, անասնապահությունը, հացահատիկային կուլտուրաների մշակությունը, հողագործությունը, խաղողագործությունը, մեղվաբուծությունը և առևտուրը:

«Արմավիր-5» միկրոռեգիոնի գյուղական համայնքներում առկա են սոցիալ-կենցաղային, ինժեներատրանսպորտային և կոմունալ ենթակառուցվածքների հետ կապված հիմնախնդիրներ, որոնց համար համայնքների զարգացման ծրագրերում սույն փաստաթղթով առաջարկվել են հեռանկարային զարգացման ուղղություններ:

Ծրագրում ընդգրկված համայնքների սոցիալական միջավայրի և շրջակա միջավայրի վրա տեխնածին ազդեցության հիմնական գործոններ են հանդիսանում.

- մթնոլորտային օդի աղտոտումն արդյունաբերական ձեռնարկությունների, բնակելի հատվածի ջեռուցման և ավտոտրանսպորտի արտանետումներով,
- մակերևութային ջրերի աղտոտումն արտադրական հոսքաջրերով և կենցաղային կեղտաջրերով,
- հողերի աղտոտումը կոշտ կենցաղային թափոններով,
- աղմուկը,
- անտառի անկանոն օգտագործումը, ինչն էներգետիկ ճգնաժամի տարիներին հանգեցրել է անտառային տարածքների և կենսաբազմազանության կրճատմանը:

Շրջակա միջավայրի վրա վնասակար ազդեցություն ունեցող բնական գործոններից են հանդիսանում՝ սողանքները, սելավները և հողերի էրոզիան:

Ներկայումս «Արմավիր-5» միկրոռեգիոնում ընդգրկված համայնքներում մթնոլորտային օդն աղտոտվում է արդյունաբերական ձեռնարկությունների, բնակելի և հասարակական շենքերի ջեռուցման, անհատական սարքերի և ավտոտրանսպորտի արտանետումներով: Մթնոլորտ արտանետումների 83,8%-ը բաժին է ընկնում ավտոտրանսպորտին: Համայնքներում առկա փոքր ձեռնարկությունները գործում են պլանային արտադրողականության 5-10%-ի սահմաններում: Արդյունաբերական արտանետումների քանակները զգալի չեն, ձեռնարկությունները պատկանում են վտանգավորության 4-րդ և 5-րդ դասերին: Արդյունաբերական բոլոր աղբյուրներից արտանետումների ընդհանուր քանակները կազմում են են 9,18 տ/տարի: Համայնքներում ֆոնային աղտոտվածության մակարդակն աղտոտող բոլոր նյութերով զգալիորեն ցածր է սահմանային թույլատրելի կոնցենտրացիաներից (ՍԹԿ): Հեռանկարում բոլոր ձեռնարկությունների համար նախատեսված 5-10% արտադրողականության աճի դեպքում արդյունաբերական արտանետումները կկազմեն 10,28 տ/տարի:

ՓՈՐՁԱՔՆՆԻԿՍՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЭКСПЕРТИЗЫ
COMMISSION OF EXPERTS
02543163

Ներկա դրությամբ բոլոր համայնքները գազաֆիկացված են, բացառությամբ՝ 5 համայնքների: Մթնոլորտ վնասակար արտանետումների քանակը ջեռուցումից, արդյունաբերությունից և ավտոտրանսպորտից կազմում է 266,06 տ/տարի, իսկ մթնոլորտ վնասակար արտանետումներից տնտեսությանը հասցված տնտեսական վնասը հաշվարկվել է 6,66 մլն. դրամ տարի: Հեռանկարում ջեռուցման համար նախատեսվում է օգտագործել հիմնականում բնական գազ (60%), էլեկտրաէներգիա (15%), արևային էներգիա (20%) և բիոգազ (5%), արդյունքում արտանետումները ջեռուցումից կնվազեն՝ ի հաշիվ ջեռուցման նոր տեխնոլոգիաների:

Տարածքի համալիր գնահատականը վերլուծվել է՝ տեղանքի կլիմայական պայմանների, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության մակարդակի, արդյունաբերական պոտենցիալի, բնակչության և ավտոտրանսպորտի խտության ցուցանիշների հաշվառմամբ, համաձայն արդյունքների անտրոպոգեն թույլ ազդեցության գոտին «Արմավիր-5» ՄՄՀՏՊՓ տարածաշրջանի համայնքների համար կազմում է 8935,99 հա, իսկ տարածքի համալիր գնահատականը հիգիենիկ իրավիճակով համարվում է բարենպաստ: Հեռանկարում, բոլոր ձեռնարկությունների համար նախատեսված արտադրողականության աճի դեպքում տարածքի համալիր գնահատականը ևս կլինի բարենպաստ:

Ներկայումս գետերի աղտոտվածության հիմնական պատճառ են հանդիսանում ՄՄՀՏՊ փաստաթղթում ընդգրկված բնակավայրերի տնտեսակենցաղային հոսքաջրերը, որոնք առանց մաքրվելու թափվում եմ գետավազանների մեջ՝ ստեղծելով հակասանիտարական վիճակ: Գետ թափվող հոսքաջրերի հետևանքով շրջակա ջրային ավազանին հասցված տնտեսական վնասը ներկա դրությամբ գնահատվում է տարեկան 11,76 մլն. դրամ: Տնտեսակենցաղային հոսքաջրերը հանդիսանում է գետի աղտոտվածության հիմնական աղբյուրը, ինչի պատճառով վերջին տարիներին Ախուրյան գետի կիրճում զանազան սպասարկման օբյեկտների շահագործման արդյունքում զգալիորեն ավելացել է գետի աղտոտվածությունը, արդյունքում «Արմավիր-5»համայնքների սահմաններում գետի օգտագործումը ռեկրեակցիոն նպատակով բացառվում է: Նախագծով նախատեսվում է հեռանկարում գյուղական համայնքների համար կառուցել կեղտաջրերի մաքրման կայաններ: Գյուղական համայնքների աշխարհագրական դիրքը թույլ չի տալիս «Արմավիր-5» ամբողջ միկրոռեգիոնի տարածաշրջանի համար մեկ միասնական կեղտաջրերի մաքրման կայանի նախատեսում: Տնտեսակենցաղային հոսքաջրերի մաքրման համար նախատեսված է տեղադրել տարբեր արտադրողականության «Յալմա-2000» մակնիշի կենսաբանական մաքրման կայաններ, ինչը կապահովի 98% մաքրման արդյունավետություն և կունենա բազմաստիճանային մաքրման կառուցվածք, սեպտիկ խուց, անաերոբ կենսաբանական ռեակտոր, պարզարան, և այլ կառույցներ:

«Արմավիր-5» ՄՄՀՏՊ փաստաթղթում ներառված 7 գյուղական համայնքների ընդհանուր մակերեսը կազմում է 8936.2575, իսկ միկրոռեգիոնի բնակչության հաշվարկային թիվը նախագծով կազմում է 14.200 մարդ: Տնտեսության զարգացման հիմնական ճյուղերը կլինեն՝ այգեգործությունը, գինու արտադրությունը, առևտուրը, խաղողագործությունը, մեղվաբուծությունը, անասնապահությունը, հողագործությունը, հացահատիկային կուլտուրաների մշակումը: Պահուստային հողերը տարածաշրջանում բացակայում են: Նախագծով նախատեսված հողերի նպատակային նշանակության, հողատեսքերի գործառական նշանակության փոփոխությունները ներկայացվում են ստորև.

«Արմավիր-5» հիմնական տեխնիկատնտեսական ցուցանիշներ

02543163 ՓՈՐՁԱՔՆՆԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЭКСПЕРТИЗЫ COMMISSION OF EXPERTS

Ցուցանիշը	Չափման միավորը	Փաստացի	Հեռանկարային
1	2	3	4
Համայնքի, համակցված փաստաթղթի դեպքում նախագծվող համայնքների վարչական սահմաններում ընդգրկված հողերի ընդհանուր մակերեսը	հա	8936.2575	8936.25
բնակավայրերի հողեր	հա	1142.97	1146.9085
արդյունաբերության, ընդերքօգտագործման եվ այլ արտադրական նշանակության հողեր	հա	174.43	180.5
էներգետիկայի, կապի, տրանսպորտի, կոմունալ ենթակառուցվածքների հողեր, որից՝	հա	94.5075	108.9889
հատուկ պահպանվող տարածքների հողեր	հա	500.73	489.52
հատուկ նշանակության հողեր	հա	91.69	91.69
գյուղատնտեսական նշանակության հողեր	հա	5993.24	5979.9526
անտառային հողեր	հա	0	0
ջրային հողեր	հա	938.43	938.43

Հողի աղտոտման հիմնական աղբյուրներն են հանդիսանում ավտոտրանսպորտի, արդյունաբերական ձեռնարկությունների փոշեգազային մթնոլորտային արտանետումները, արդյունաբերական և կենցաղային թափոնները: Համաձայն համայնքների տարածքների հողերի գնահատման արդյունքների վերլուծությունների՝ հողերն աղտոտված չեն ծանր մետաղներով, հողերի աղտոտվածության մակարդակը գնահատված է ցածր, էկոլոգիական իրավիճակը՝ բավարար: Հեռանկարում, տարածական պլանավորման նախագծերի իրականացման արդյունքում հողերի աղտոտվածության մակարդակի զգալի ավելացում չի սպասվում, քանի որ նոր արդյունաբերական ձեռնարկությունների թվի զգալի ավելացում չի նախատեսվում: Բնակչության թվի ավելացման հետ կապված՝ կզարգանա անասնապահությունը և հողագործությունը, սակայն արդյունքում օդի, հողային և ջրային պաշարների աղտոտվածությունը չի ազդի տարածքի էկոլոգիական վիճակի վրա և տարածքը կմնա որպես թույլ աղտոտվածության գոտի:

Շրջանում առկա են աղուտ-ալկալի հողեր, որոնք աչքի են ընկնում խիստ թույլ հումուսացվածությամբ (մինչև 1%), բարձր հիմնայնությամբ, կարբոնատների զգալի պարունակությամբ (15-18%), շերտավորված մեխանիկական կազմով: Աղակալման դեմ ՀՀ կառավարության կողմից պետք է ներդրվի մեծ գումարներ Արմավիրի մարզում նոր ջրանցք կառուցելու համար: Միկրոռեգիոնում որոշակի տարածում ունեն նաև ճահճացած տարածքները:

«Արմավիր-5» միկրոռեգիոնի տարածքում Արազափի և Մերձաքսյան սահմաններում առանձնացված է ընդերքօգտագործման աշխատանքների արդյունքում խախտված ավազի և կոպճախճի հանքավայրեր, որոնց շահագործման արդյունքում լանդշաֆտը ենթարկվել է դեգրադացիայի բացասական ազդեցություն թողնելով շրջակա միջավայրի վրա և մակերևույթային հոսքերի հիդրոլոգիական ռեժիմի վրա: Հեռանկարային ժամանակահատվածում նախատեսված է վերականգնել միկրոռեգիոնի տարածքում շահագործված և շահագործվող օգտակար հանածոների հանքավայրերի խախտված տարածքները: Ռեկուլտիվացման/վերականգնման աշխատանքները կներառեն երկու փուլեր՝ կենսաբանական և տեխնիկական: Կենսաբանական եղանակը կկիրառվի այն գրունտերի համար, որտեղ էրոզիան կանխարգելելու նպատակով անհրաժեշտ կլինի ստեղծել բուսական շերտ: Հողի աղտոտման կանխարգելման և հակաէռոզիոն միջոցառումների շարքին են դասվում համայնքային տարածքների կանաչապատումը, թափոնների կառավարումը և այլն:

02543163
ՓՈՐՁԱՔՆՆՉԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЭКСПЕРТИЗЫ
COMMISSION OF EXPERTS

Բնակավայրերում սանիտարական մաքրման ենթակա տարածքը կազմում է 1142,97 հա մակերես, իսկ գործող աղբավայրերի ընդհանուր քանակը համայնքներում 10-ն են:

«Արմավիր-5»միկրոռեգիոնի գյուղական համայնքներում աղբահանումը կատարվում է անկանոն ձևով՝ հանգեցնելով համայնքներում հակասանիտարական վիճակի: Համայնքներում առաջացող կենցաղային կոշտ թափոնների տարեկան քանակը ներկա իրավիճակում՝ 12955 մարդու համար կազմում է 3238,75 տ/տարի: Հեռանկարում՝ 14.200 մարդ բնակչության թվաքանակի դեպքում թափոնների ընդհանուր հեռանկարային քանակը կկազմի ~ 3562,5 տ/տարի: Արդյունաբերական թափոնների ընդհանուր քանակը կազմում է 1,1 տ/տարի, որից օգտագործելի թափոնների քանակը կազմում է 0,7 տ/տարի, որը ներկայում նույնպես հեռացվում են կենցաղային թափոնների աղբավայր, քանի որ համայնքները չունեն արդյունաբերական թափոնների համար համապատասխան աղբավայր: Օրգանական ծագման թափոններ են առաջանում առողջապահության բնագավառի հաստատություններում, որոնք վնասազերծման նպատակով հանձնվում են այդ թափոնները վերամշակող լիցենզավորված կազակերպությունների:

Հեռանկարում նախատեսվում է գործող աղբավայրերի մի մասի կոնսերվացում և կենտրոնացում առավել բարենպաստ ցուցանիշներով աղբավայրի տարածքում:

Միաժամանակ ՀՀ տարածքային կառավարման և ենթակառուցվածքների նախարարության կողմից ձեռնարկվել են մի շարք միջոցառումներ, մասնավորապես՝ մշակվել և կառավարության հաստատմանն է ներկայացվել «Աղբահանության համակարգի ռազմավարությունը», որի հաստատումից տետո և ուսումնասիրությունների արդյունքների հիման վրա միայն հնարավոր կլինի մշակել հանրապետության տարածքների աղբահանության ինտեգրված սխեմաներն ու ծրագրային մշակումները:

«Արմավիր-5»միկրոռեգիոնի համայնքներում տեղակայված են 11 գերեզմանոցներ, /ընդհանուր 21 հա տարածքում/, որոնցից 10-ը գործող են, 1-ը՝ փակված: Մարգարա գյուղում նախատեսվում է ևս մեկ նոր գերեզմանոց:

Գերեզմանոցներում ներկայումս սանիտարական պահպանման գոտին ապահովված չէ: Նախագծով նախատեսված է գերեզմանոցների պարսպապատումը ՍՊԳ-ի չափերով՝ հետագա հուղարկավորումների ընթացքում այն չխախտելու համար և կատարել պարագծային ծառատնկումներ: Այն հատվածներում, որտեղ ՍՊԳ-ն պահպանված չէ, նախատեսվում է պասպրի կից սանիհարական բարձր հատկանիշներով ծառատնկումների շախմատաձև իրականացում:

«Արմավիր-5»միկրոռեգիոնի համայնքների կանաչապատման համակարգի կայուն զարգացման համար անհրաժեշտ է իրականացնել գործողությունների համալիր ծրագիր, որն իր մեջ կպարունակի՝ համայնքապետարաններում մասնագիտացված կառուցվածքային ստորաբաժանման ստեղծումը, նոր տարածքների կանաչապատման իրականացումը՝ նախագծերին և ծրագրերին համապատասխան, ոռոգման համակարգի բարելավումը: Այդ նպատակի համար նախատեսված են ստեղծել այգիներ, կանաչ գոտիով սպորտ-հրապարակներ, շրջանային նշանակության կանաչ գոտիներ և այլն: Նախագծված են նաև մայրուղային ճանապարհների, գերեզմանոցի և այլ օբյեկտների սանիտարական պահպանության գոտիների կանաչապատում:

Ներկա դրությամբ Արմավիր-1 ՄՄՀՏՊՓ-ում ընդգրկված համայնքներում ընդհանուր օգտագործման կանաչ տնկարկների (զբոսայգիներ, պուրակներ և այլն) ընդհանուր մակերեսը կազմում է 1,2 հա: Հեռանկարում, գյուղական համայնքներում ընդհանուր օգտագործման կանաչ տնկարկների մակերեսը պետք է կազմի 12 մ²/մարդ, իսկ փոքր քաղաքների համար 10 մ²/մարդ, հասցնելով մակերեսը մինչև 17,1 հա:

ՀՀ ԵՐԵՎԱՆ «ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՏՈՒԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԻԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊԵՏԱԿԱՆ ՈՉ ԱՌԵՎՏՐԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ
RA YEREVAN "ENVIRONMENTAL IMPACT EXPERTISE CENTER" STATE NON-PROFIT ORGANIZATION
ՀՀ ԵՐԵՎԱՆ «ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՏՈՒԱԿԱՆ ՓՈՐՁԱՔՆՆԻԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ» ՊՈԱԿ
02543163
ՓՈՐՁԱՔՆՆԻԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЭКСПЕРТИЗЫ
COMMISSION OF EXPERTS

«Արմավիր-5» միկրոռեգիոնի համայնքներում հեղեղատար կոյուղու բացակայության արդյունքում գարնանային ձնհալի և աշնանային հորդ անձրևների ժամանակ հնարավոր են տարածքների հեղեղումներ: Բնակավայրերին բնորոշ է հեղեղային ձորակների, ինչպես նաև սողանքային երևույթների տարածումը: Այս երևույթից խուսափելու նպատակով բոլոր համայնքների համար նախագծով առաջարկված է հեղեղատար առուների նախագծում և կառուցում բնակավայրերի, հատկապես կառուցապատված տարածքների համար: Որոշակի տարածում ունեն նաև ճահճացած տարածքները, որոնց համար ևս նախատեսվել են միջոցառումներ:

ՇՄԱՌԳ հաշվետվությանը կից փաստաթղթերում վերլուծվել է նաև «Արմավիր-5» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածքների բնակավայրերին սպառնացող բնածին վտանգները և /կարկուտ, քամի, հեղեղ, սելավ/ վտանգավոր երկրաբանական երևույթները /սողանքներ/ և հնարավոր արտակարգ ռիսկերը և առաջարկվել են կանխարգելմանը և նվազեցմանն ուղղված նախագծային լուծումներ:

Համայնքների տարածքային զարգացման համար առաջնահերթ ընտրվել են այնպիսի ուղղություններ, որոնց համար ներդրումները նպաստավոր կլինեն տարբեր ոլորտների զարգացման համար և կխթանեն.

- արտադրության հիմնական ճյուղերի զարգացմանը,
- հնարավոր ռեկրեացիոն գոտիների կազմակերպմանը,
- շրջակա միջավայրի բարելավմանը և պահպանմանը,
- ինժեներական ենթակառուցվածի, ճանապարհային ցանցի և սոցիալ-կենցաղային համակարգի զարգացմանը,
- պատմամշակութային ժառանգության պահպանությանը,
- բնական և տեխնածին վտանգավոր երևույթներից տարածքի պաշտպանությանը,
- սահմանամերձ տարածքներում բնակչության անվտանգության ապահովմանը,
- երկրորդական և միջգյուղական ճանապարհների բարելավմանը և բարեկարգմանը,

«Արմավիր-5» տարածաշրջանի զարգացման ծրագրով նախատեսվող աշխատանքները և նախագծային լուծումներ միտված են միկրոռեգիոնի սոցիալական և բնապահպանական իրավիճակի բարելավմանը և առողջացմանը: Տարածաշրջանում, նախագծային ժամանակաշրջանում շրջակա միջավայրի պահպանության, բնապահպանական իրավիճակի բարելավման և բնակչության կենսամակարդակի բարձրացման համար ծրագրով նախատեսված առաջնահերթ և հեռանկարային միջոցառումները ներառում են.

- երկրորդական և միջգյուղական ճանապարհների ասֆալտապատում և խճապատում, ճանապարհաշինության աշխատանքներ;
- բազմաբնակարան շենքերի բակային տարածքների արեկարգում և ասֆալտապատում, խաղահրապարակների կառուցում;
- շենքերի բակերի լուսավորության անցկացում և գյուղամիջյան ճանապարհների լուսավորության անցկացում;
- ջրամատակարարման համակարգի և կոյուղու բարեկարգում;
- անձրևաջրերի հեռացման համակարգի նախագծում և կառուցում;
- շրջաններում եռամսյակը մեկ՝ շրջակա միջավայրի (օդ, ջուր,հող) մոնիտորինգի կազմակերպում;
- գետեր թափվող տնտեսա-կենցաղային և արտադրական հոսքաջրերի կենսաբանական մաքրման կայանի նախագծում և կառուցում;
- վնասված հասարակական և արտադրական նշանակության շինությունների և կառույցների վերականգնում:

02543163
ՓՈՐՁԱՔՆՆԻԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЭКСПЕРТИЗЫ
COMMISSION OF EXPERTS

- ոռոգման ներքին ցանցի վերականգնում;
- համայնքներում հանգստի գոտիների ստեղծում;
- մսի վերամշակման արտադրամասի ստեղծում(սպանդանոցի կառուցում);
- սանիտարական աղբավայրերի և աղբամշակման գործարանի կառուցում, աղբի տեսակավորում;
- ճանապարհի եզրերին, հանգստի գոտիներում կանաչապատման իրականացում;
- մեքենաների տեխնիկական վիճակի վերահսկողության սահմանում, ինչը կնպաստի ավտոտրանսպորտի արտանետումների կրճատմանը;
- ջեռուցման նոր տեխնոլոգիաների կիրառում, ինչը կկրճատի մթնոլորտ արտանետումները մինչև 46 տ/տարի:
- ճահճացած տարածքների չորացումը և բարելավումը,
- ընդերքօգտագործման հետևանքով խախտված տարածքների վերականգնումը/ռեկուլտիվացիան,
- արդյունաբերությունում առաջատար տեխնոլոգիաների ներդրում:
- Տարածաշրջանում հեռանկարային ժամանակաշրջանում շրջակա միջավայրի բարելավման համար նպատակահարմար է՝
- կենցաղային թափոնները հավաքող կազմակերպությունների ցանցը ընդլայնում, մեծ և փոքր բնակավայրերի համար դիֆերենցված աղբահանության միասնական համակարգի ստեղծում՝ աղբի տեսակավորման, վերամշակման և վնասազերծման գործընթացների կիրառմամբ, հատուկ մասնագիտացված կազմակերպություններին և համապատասխան ձեռնարկություններին հանձման համար,
- գյուղական բնակավայրերում հասարակական նշանակության բաց տարածքների ստեղման, բարեկարգման տարրերի և ընդհանուր օգտագործման կանաչապատ տարածքների ընդլայնումով:

Եզրափակիչ մաս: «Արմավիր-5» ՄՄՀՏՊ փաստաթղթում ընդգրկված գյուղական համայքների համար առաջարկված քաղաքաշինական լուծումների իրականացման և շրջակա միջավայրի պահպանության արդյունավետ կազմակերպման համար, ՇՄԱՌԳ-ում համալիր կերպով գնահատվել են առկա բնապահպանական խնդիրները, գոյություն ունեցող իրավիճակը և ընտրվել զարգացման այնպիսի սկզբունքներ, որոնց միջոցով հնարավոր կլինի ներդաշնակորեն լուծել սոցիալական, տնտեսական և բնապահպանական խնդիրները: Քանի որ նախագծով նախատեսված միջոցառումներն իրականացվելու են արդեն իսկ կառուցապատված տարածքներում, հետևաբար նախագծված համակարգերի վերակառուցման աշխատանքների ազդեցությունները կկրեն լոկալ և ժամանակավոր բնույթ, իսկ բուսատեսակներին և կենդանատեսակներին հասցվող վնասը՝ նվազագույն:

Փաստաթղթի փորձաքննական գործընթացին մասնակցել են առողջապահության նախարարությունը, շրջակա միջավայրի նախարարության համապատասխան ստորաբաժանումները, որոնց կողմից ներկայացված դիտողություններով և առաջարկություններով ՇՄԱՌԳ հաշվետվությունը լրամշակվել է: Ծրագրի ազդեցության ենթակա համայնքների հանրությունը հանրային քննարկումների ձևով մասնակցել է հաշվետվության գնահատման և փորձաքննական գործընթացներին:

«Արմավիր-5»միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման նախագիծը ներառում է մշտադիտարկում (մոնիթորինգ) և հետնախագծային վերլուծություն, ինչը քույլ կտա հիմնադրույթի գործունեության ընթացքում վերլուծել և դիտարկել համայնքների զարգացման իրատեսական սցենարները՝ նախանշելով առավել գրավիչ և արդի հեռանկարային ուղղությունները:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ
ЗАКЛЮЧЕНИЕ
ЭКСПЕРТИЗЫ
COMMISSION
OF EXPERTS

Մշտադիտարկումների արդյունքների հիման վրա իրականացված հետնախագծային վերլուծությունը թույլ կտա հետագա քաղաքաշինական փաստաթղթերում ներառել տնտեսության զարգացման առավել իրատեսական ոլորտներ՝ տարածաշրջանի բնապահպանական պահանջների, նորմերի և սահմանափակումների համադրմամբ ապահովելով մարդու առողջության, բնականոն զարգացման և բնառեսուրսների ռացիոնալ օգտագործման հիմնախնդիրները:

Փորձաքննական պահանջ

Հիմնադրութային փաստաթղթի շրջանակներում նախատեսվող գործունեությունների ծրագրային և նախագծային փաստաթղթերը՝ մինչև իրականացումն անհրաժեշտ է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով ներկայացնել շրջակա միջավայրի նախարարություն՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության փորձաքննության:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայնախագիծ» ԲԲԸ կողմից ներկայացված Արմավիրի մարզի «Արմավիր-5» միկրոռեգիոնալ մակարդակի համակցված տարածական պլանավորման փաստաթղթերի (ՄՄՀՏՊՓ) շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման հաշվետվության վերաբերյալ տրվում է դրական եզրակացություն, վերը նշված պահանջի պարտադիր կատարման պայմանով:

Տնօրենի տեղակալ՝ Գ. Գևորգյան

Գլխ. մասնագետ՝ Հ. Մկրտչյան